

SHKALLËT E BESIMTARËVE NË RRUGËTIMIN DREJT ALLAHUT (MEDAARIXH ES-SAALIKIIN)

Pendimi / *et-Teubeh* /

Dr. Hatim el-Haxh

Materiali është përmbledhje e kuptimeve të audio-ligjëratës nga nxënësit e hoxhës
<https://buff.ly/2hbVv4T>

Allahu ﷻ thotë:

“Zullumqarët janë ata, që nuk pendohen.” (el-Huxhurat, 11)

Kështu, Allahu ﷻ nuk përfshiu të penduarin në përshkrimin e shkeljes (gjynahut) apo padrejtësisë.

Teubeja apo pendimi nuk është i vlefshëm, përveç pasi të pranohet bërja e gjynahut. Kjo realizohet duke pasur parasysh tri gjëra që kanë të bëjnë me gjynahun:

- Braktisja e strehimit të Allahut, kur je angazhuar në bërjen e gjynahut¹
- Gëzimi yt, kur ke kryer gjynahun²
- Dështimi yt i vazhdueshëm në lënien e gjynahut apo përcjelljen e gjynahut me një punë të mirë, edhe pse ke pasur bindjen se i Vërteti (Zoti) po të sheh.

Kushtet e pendimit:

- Keqardhja për gjynahun
- Kërkimi i faljes³
- Heqja dorë nga gjynahu

Realitetet e pendimit:

¹ Apo tërheqja e mbrojtjes së Allahut nga ti.

² Ky është një gjynah edhe më i rëndë, sepse besimtari i vërtetë nuk i gëzohet gjynahut kurrë, por gjithmonë ndien një thumbim në zemrën e vet, për shkak të gjynahut të bërë.

³ Jo t'i justifikohesh Allahut, por të tregosh përlësi dhe nevojë për ndihmën e Tij ndërsa i kërkon falje.

- Pranimi i seriozitetit të shkeljes
- Vënia në dyshim e pendimit tënd⁴
- Justifikimi i krijesave⁵

Të fshehtat e realiteteve të pendimit:

- Dallimi i frikës ndaj Zotit nga krenaria personale⁶
- Harrimi i shkeljes (gjynahut)⁷
- Pendimi për pendimin,⁸ meqë i penduari përfshihet në përgjithësinë e të përmendurve në thënien e Allahut ﷻ: “Kthehuni tek Allahu të penduar të gjithë ju.” Pra, Ai po ashtu urdhëroi të penduarin të pendohet.

Hollësitrat e pendimit:

- Të shikosh në shkeljen dhe në caktimin e Allahut, me qëllim që ta njohësh qëllimin e Allahut në lejimin tënd për ta bërë atë shkelje, meqë Allahu e lë robin të bëjë gjynah për njërën nga dy shkaqet në vijim:

⁴ Të dyshosh në pendimin tënd dhe në sinqeritetin tënd, pra në vlefshmërinë e tyre.

⁵ Bërja e gjynahut ta ulë arrogancën dhe të bën më të dhembshur ndaj krijesave të Allahut. Kjo nuk do të thotë që të dyshosh në drejtësinë e Allahut apo ta përdorësh paracaktimin si shfajësim të vetvetes karshi Tij, por do të thotë që duhet t'i shmangesh ndjenjës së superioritetit personal ndaj gjynahqarëve dhe të kesh frikë për veten se mos edhe ti po goditesh nga fatkeqësi të tilla, kur Allahu cakton që të bësh gjynah. Kjo po ashtu do të thotë që t'i justifikosh njerëzit, nëse ata të bëjnë padrejtësi. Ibn el-Kajjim thekson se pejgamberi ﷺ nuk përjashtoi gjynahqarët nga ndëshkimi, kur ata shkelën kufijtë e Allahut, por i përjashtoi atëherë kur ata cenuan të drejtat e veta. Në fund, para se t'i kritikosh të tjerët, shih nëse ke kredi morale për ta bërë këtë. Edhe nëse s'ke, prapëseprapë duhet ta tregosh të keqen dhe ta dënosh, por vetëm si një ortak në të i cili dëshiron siguri për vete dhe për qenien tjetër njerëzore, jo si një predikues i ashpër.

⁶ A pendohesh ti ngaqë i frikësohesh Allahut, apo për ta shpëtuar veten nga një humbje e kësaj bote, nga humbja e ndonjë gjendjeje (*haal*) në të cilën je, apo thjesht vetëm nga respekti që ke për veten tënde? Ka njerëz që pendohen vetëm ngaqë humbin interesimin, dëshirën apo vendosmërinë për ta ndjekur gjynahun.

⁷ Kjo do të thotë të mos lësh që shkelja t'i rrënojë çastet e tua të afërsisë me Allahun apo mendimet e tua të mira për mëshirën dhe dhembshurinë e Tij. Nëse megjithatë kjo ndodh, largoje vetëm nga qendra e vëmendjes, me qëllim që ta kujtosh më pas, nëse verën te vetvetja dobësi, arrogancë apo mburrje.

⁸ Kjo ka edhe domethënie negative, edhe pozitive. Por, duke e njohur shejhun (el-Harawi), ne duhet ta marrim me mend se ai ka menduar diçka pozitive. Ky do të ishte një pendim për pendimin e mangët e të pasinqertë.

- i. Që robi ta njohë fuqinë e Tij në caktimin e gjërave, mirësinë e Tij në mbulimin e turpit të gjynahut,⁹ përmbajtjen e Tij në vonimin e ndëshkimit për shkeljen,¹⁰ bujarinë e Tij në pranimin e kërkesës për falje, dhe mëshirën e Tij në faljen e shkelësit.¹¹
 - ii. Që Ai ta paraqesë argumentin kundër robit, në mënyrë që ta ndëshkojë me meritë për gjynahun e tij.
- Vetëdija e plotë dhe e vërtetë për gjynahet e tua nuk të lë ta shohësh asnjë punë tënden të mirë,¹² meqë ti ecën vazhdimisht duke shikuar mëshirën e Zotit në njerën anë dhe të metat e vetvetes e të punëve në anën tjetër.¹³
 - Shikimi në caktimin e Allahut nuk të lë ta shohësh të mirën si të mirë dhe të keqen si të shëmtuar. Kështu, ti ngrihesh për ta parë (respektuar) faktin e caktimit të Allahut në vetvete.¹⁴

⁹ Domethënë që të tjerët të mos marrin vesh për gjynahun e tij.

¹⁰ Dhënia e kohës për pendim e jo ngutja e ndëshkimit.

¹¹ Këtu Ibn el-Kajjim thekson se dashuria e njeriut për atë që e shpërblen për punët e mira dhe pastaj e fal për punët e këqija e ia pranon kërkesën për falje është shumë më e madhe sesa dashuria e tij për atë që vetëm e shpërblen për punët e mira.

¹² Të mos jesh krenar për idenë se do të shpëtosh apo të mbështetesh vetëm në këtë, por gjithmonë ta ndiesh nevojën për Allahun dhe mbështetjen tek Ai për shpëtim.

¹³ Pranimi i gjynaheve dhe i mangësive është thelbi i përlësisë (ذل). Përlësia ndaj Allahut, siç shpjegon Ibn el-Kajjim, ndahet në katër lloje:

- i. Përlësia që kanë të gjithë krijesat, pavarësisht vullnetit të tyre, duke qenë se ato të gjitha i nënshtrohen caktimeve të Tija, të cilave s'mund t'u rezistojnë.
- ii. Përlësia e të dëgjueshmit, i cili zgjedh ta adhurojë Atë. Dhe përlësia është thelbi i adhurimit dhe i dëgjueshmërisë.
- iii. Përlësia e dashuruesve, meqë dashuria nënkupton shfaqje të përlësisë ndaj të dashurit.
- iv. Përlësia e gjynahqarëve, gjynahet e të cilëve ua thyejnë vetëbesimin dhe konsideratën ndaj vetvetes.

¹⁴ Interpretimi më i mirë i kësaj thënieje të dykuptimtë, që mund edhe të jetë problematike, është se robi duhet të kuptojë se të gjitha caktimet i vijnë nga Zoti, kështu që, për sa kohë që ato i atribuohen Atij, të gjitha do të jenë të mira. Kur caktimet na atribuohen neve (njerëzve), atëherë ato mund të jenë të mira apo të këqija. Këtu Ibn el-Kajjim jep shembullin e rrezeve të diellit, të cilat të gjitha janë të njëjta, por, pasi të kalojnë nëpër trupa të ndryshëm, bëjnë hije të ndryshme.

Pendimi i shumicës së njerëzve (besimtarëve) të rëndomtë bëhet për atë se i shohin si të shumta punët e tyre të mira, sepse kjo çon në tri gjëra: mohimin e favorit të mbulimit të gjynaheve dhe të vonimit të ndëshkimit, ndjenjën se ti meriton favoret e Tij, dhe ndjenjën e pavarësisë sate nga Ai, gjë që përbën thelbin e tiranisë dhe shkeljes ndaj Allahut ﷻ.

Pendimi i besimtarëve të nivelit të mesëm bëhet për nënvlerësimin e gjynahut, sepse ky është thelbi i rebelimit të guximshëm dhe, rrjedhimisht, rrëshqitjes në braktisje të plotë të fesë.

Pendimi i të përzgjedhurve të pakët bëhet për humbjen e kohës¹⁵, meqë kjo çon në mangësi, shuan dritën e vigjilencës, dhe trazon burimin e shoqërimit me Allahun ﷻ.

Shkalla e pendimit nuk finalizohet ndryshe veçse duke u penduar për çdo gjë tjetër përveç të Vërtetit, pastaj duke parë të meta në këtë pendim, pastaj duke u penduar edhe nga ky shikim në pendim.¹⁶

¹⁵ Domethënë, kurdo që ti të mos ndiesh afërsinë me Allahun.

¹⁶ Sepse për shejhun (el-Harawin) të shohësh pendimin tënd do të thotë se ti ende sheh vetveten (egon) dhe punët e tua, gjë që konsiderohet të jetë një e metë për ndjekësit e asgjësimit të plotë të perceptimit personal të dukurive, të cilët synojnë ta shohin vetëm Allahun dhe veprimet e Tij.